

SZ EM

SZEGEDI EGYETEM MAGAZIN

PROVOKATÍV CÍMMEL, TUDOMÁNYOS
TÉMÁKRÓL, KÖZÉRTHETŐ NYELVEN

**A tudománynépszerűsítő
misszionárius**

**Nemzetközi
versenyeken
rajtolnak**

20
15

” *Imádtam
Szegeden
tanulni.*

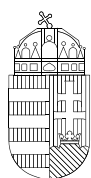

SZEGEDI
TUDOMÁNYEGYETEM

**SZ
EM**

IMPRESSZUM: A kiadvány az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával készült. ■ Projektazonosító: **TÁMOP-4.1.1.F-14/1/KONV-2015-0006** „Munkaerő-piaci igényekre támaszkodó gyakorlatorientált képzések, szolgáltatások a Szegedi Tudományegyetem fókuszában” ■ Készítette: az **SZTE Közkapcsolati Igazgatóság**. ■ Felelős kiadó: **Szabó Gábor rektor**. ■ Nyomda: **HTS-ART Nyomdaipari és szolgáltató Kft. (Budapest)**

SZÉCHENYI **2020**

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Tartalom

- 04. Rektori köszöntő
- 06. SZTEchnology
- 18. Nők a tudományban
- 26. Mentoraink
- 32. Interjú Szabados Ágival
- 34. Színes hírek
- 36. Egészségügy
- 38. Kultúrtündér

A szegedi egyetem missziói

Ma már közhelynek hat az az állítás, hogy a modern társadalmak egyik legfontosabb erőforrása a tudás. E tudás termelése, vagyis a kutatás az egyik, míg az így bővülő tudás átadása – ami a tudós utánpótlás nevelése mellett magában foglalja a tudás minél szélesebb körben történő terjesztését, a tudományos ismeretterjesztést is – a másik küldetése az egyetemnek. Az egyetem feladatainak e hagyományos meghatározását napjainkban már ki kell egészíteni. Az egyetem harmadik missziója a tudás hasznosítása nem akadémiai közegben.

A tudás jelentőségét, és az egyetem szerepét a Nobel-díjas Szent-Györgyi Albert, a szegedi egyetem rektoraként már 1940-ben világosan látta: „Az egyetem feladata hármas. Legősibb hivatása gyűjteni, terjesztetni és gyarapítani az emberi tudást. Második feladata kis számban nevelni a jövőnek tudósokat, akik majd ezt a hivatást tőlünk átveszik. Újabb eredetű, de nem kevésbé magasztos az egyetemnek harmadik hivatása: a haza számára polgárokat nevelni, akik el vannak látva a szellem fegyverével.” Rektori székfoglalójában ezeken túl még további feladatot is kijelölt számunkra „a

mi egyetemünknek van még egy negyedik, különleges hivatása is: hogy a nagy magyar Alföldnek szellemi központja legyen.” Ez ma is aktuális, csak azzal kell kiegészíteni, hogy már nem csupán a magyar Alföld, hanem az Eurorégió szellemi központja kívánunk lenni. A Szent-Györgyi örökségét ápoló és gyarapító szegedi universitas az egyetemi hallgatók számának robbanásszerű megráása idején is küldetésének tekintette a képzés minőségének megőrzését, a tudományos arzenál növelését, a kutatási eredmények széleskörű népszerűsítését. Fontosnak tartom jómagam is a tudományos ismeretterjesztő misszió felvállalását. Az ismeretterjesztés segíti a tudáshasznosítást, hozzájárul ahhoz, hogy könnyebben egymásra találjon a kutató és a vállalkozó. Mert az egyetem harmadik missziós tevékenysége korunkban a modern intézmény meghatározó aktivitása, a felsőoktatás világszerte a gazdaság fontos szereplőjévé vált.

Kihívást jelent az akadémiai szféra számára, hogy betekintést engedjen e szellemi központ életébe, a múltbeli és a napjainkban folyó egyetemi kutatásokba. Emberpróbáló feladat megragadni a figyelmet a mai médiazajban, szinte már művészet az egyetemi szintű tudásnak közérthető szintre való leegyszerűsítése. Ehhez az átfogó és mély szakmai tudás mellett szükséges az is, hogy a kutatói szféra együttműködjön azzal a médiával, amely professzionális eszközökkel próbálja a tudományokat mindenki számára érthetően eladni. A hiteles, tudományos igényű egyszerűsítések széles körű tájékozottságot biztosíthatnak, és csak ezek szoríthatják ki az áltudományos magyarázatokat. Mert a tájékozatlanság ön- és közveszélyes. Ugyanakkor a kultúraváltás, a média „fogyasztási” szokásainak változásaival a tudománynak, az egyetemnek is lépést kell tartania. Az összegyűjtött tudást a hagyományos és a közösségi média eszközeivel, könnyen befogadható és fiatalos módon kell tudni eljuttatni az új generációhoz is. Ennek a próbálkozásnak a kísérleti laboratóriuma lehet a mai egyetemi sajtó, ez lehet a folyamatosan megújuló Szegedi Egyetem Magazin küldetése.

Prof. Dr. Szabó Gábor
akadémikus, rektor
SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM

*A haza számára
polgárokat
nevelni*

SZTEchnology

A tudomány- népszerűsítő misszionárius

ÚJSZÁSZI Ilona
ÓCSAI Gábor

PROVOKATÍV CÍMMEL, TUDOMÁNYOS
TÉMÁKRÓL, KÖZÉRTHETŐ NYELVEN

Imádják és gyűlölik: frenetikus hatásúak a molekuláris biológus, Boldogkői Zsolt tudományos ismeretterjesztő előadásai és cikkei. Nevére a Google több mint 8000 találatot dob ki, 4700-nál is több ismerőst számlál a Facebookon, ugyanakkor moderálandó kommentek és feljelentő levelek is kísérik Boldogkői professzor médiaszerepléseit.

– Egyedülálló, hogy egy professzor a legolvasottabb online lapok számára írjon a tudományt népszerűsítő, az áltudományt leleplező cikkeket. Miért vállalkozik erre Boldogkői Zsolt, a Szegedi Tudományegyetem professzora?

– Misszióm a biológiai ismeretek terjesztése – jelenti ki az SZTE Általános Orvostudományi Kar Orvosi Biológiai Intézetét vezető egyetemi tanár. Boldogkői Zsolt szerint óriási mértékű az irracionális gondolkodás a társadalomban. Írásaival, médiaszerepléseivel a racionális gondolkodást kívánja népszerűsíteni.

Nagy vihart kavart a homeopátia bírálatával. A hvg.hu-nak nyilatkozta: az alternatív medicinának nincs létjogosultsága, ahogy a „hagyományostól eltérő” természettudománynak sem lenne. Kérdéseinkre válaszolva megerősítette: a kutatóknak az áltudományos fejtegetésekbe bújtatott sarlatánság leleplezésével közérthető formában és stílusban kell az orvoslás és a modern orvostudomány becsületét helyreállítani.

A szabad elme illúziója. Ez volt Boldogkői Zsolt első, az Interpress Magazinban megjelent népszerű cikke. Hasonlóképpen sokakat érdekelt az index.hu Tudomány rovatában napvilágot látott írása is, amely arra kereste a választ, hogy Miért vagyunk hűtlenek?

A népszerű, provokatív megfogalmazású téma, a világos okfejtés is hozzájárult ahhoz, hogy a szegedi professzor az elmúlt két évben kétszáz publikációjával és számos nyilvános szereplésével az egyik legközismertebb tudománynépszerűsítő személyiség lett.

Érdekelnek a világ dolgai

”

– Azt a publikációt tartom nagyra, amelyet sokan elolvasnak. Ezért a csak a szűk szakma által ismert tudományos folyóirat helyett az utóbbi időben a népszerű online lapok Tudomány rovatában helyezem el az írásaimat – mondta a professor, aki a szegedi egyetem tudósai közül bizonyára a legnépesebb olvasótáborral büszkélkedhet. Szerinte ezek a publikációk a tudomány fejlődése szempontjából is hatásosabbak, mint a legrangosabb szakmai folyóiratban megjelentetett olyan tanulmány, amelyet például mindössze 8 másik tudós idéz a saját cikkében.

– Érdekelnek a világ dolgai – válaszolta, amikor arról kérdeztük, honnan meríti cikkei témáit. – Ökológusként kezdtem a pályámat, molekuláris genetikával foglalkozom, de a fizika is érdekelt. Egyetemi előadásaimban is összekapcsolom a tudomány különböző területeit. A modern tudományt a határterületek érintkezése jellemzi.

Televíziós vitákra is vállalkozik a tudós oktató – például az áltudományról, az akupunktúráról. Sőt: ő lett az egyik reklámhordozó arca a 2015 áprilisában bemutatott Lámpagyújtogatók című, az alkotók által kulturális sci-fiként aposztrofált filmnek.

Szabadon hozzáférhető blogon és a Gépnapokban is olvasható már Boldogkői Zsolt San Diego – 2032 ismeretterjesztő regénye, amely hamarosan nyomtatásban és e-bookon is megjelenik. 2015 őszén lát napvilágot az a könyve, melynek címe: a Hiénák a betegágy és az ebédlőasztal körül.

A közösségi médiában ugyancsak ismeretterjesztő eszközt lát Boldogkői professor. Ott, ha indokolt, ismert személyiségek képe fölé is oda illeszti a mondatot: „Autentikusnak tekintett emberek hamis ígértetése az egyik legártalmasabb tevékenység...”

Az SZTE Általános Orvostudományi Kar Orvosi Biológiai Intézetében kollégáival együtt a sejtbiológiát és a molekuláris genetikát a főkurzusban oktatja. Ám szabadon választható tantárgyként kínálják a molekuláris biológia, a fejlődésgenetika, valamint az orvosi molekuláris biológia és genomika határait feszegető előadásokat is. Ezek közül a legnépszerűbb a szegedi egyetem más érdeklődő hallgatói által is felvehető A tudomány határán című kurzus, melyet a YouTube-ra is feltöltött a professor.

Az alternatív ”
medicinának nincs
létjogosultsága

BERÉNYI ANTAL:

Ha van egy jó ötleted, próbáld megvalósítani!

Mi a kutatás lényege? Az „újrakérés” – mondhatnánk az angol „research” kifejezés szó szerinti fordításával. Vagyis a tudományban a problematika, a fölteszt kérdések nem változnak, ám a metodológia fejlődése új eredményt hozhat – hallottuk Berényi Antaltól, aki családiás légkörű kutatócsoportjának irányítása mellett medikusokat is oktat a szegedi egyetemen.

– Péteri középiskolásként a Kutató Diákok Mozgalmának egyik alapítója. A Szegedi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar hallgatójaként kétszer is elnyerte a Köztársasági Ösztöndíjat. Az SZTE doktoranduszaként pedig a kísérleti modellen végezhető látásvizsgálatoktól jutott el az agyi működés nagy kérdéseiig. Tudatosan készült a kutatói pályára?

– Igen. Családom több generációja Szegeden diplomázott. De sokat köszönhetek a mentoroknak is. Posztdokorként a világ egyik vezető laboratóriumában, New Yorkban, a ritmikus agyi aktivitásokkal foglalkozó Buzsáki György mellett volt szerencsém dolgozni. A világhírű magyar agykutatónak szegedi mentorom, Benedek György professzor mutatott be egy budapesti konferencián.

– **Mi a magyarázata, hogy Amerikában és már kezdő kutatóként is jelentős sikereket ért el?**

– Uniós ösztöndíj, vagyis Brüsszel finanszírozta a New Yorkban végzett munkámat. Ott szabadjára engedtek, a laborvezető Buzsáki professzor munkamódszerének jellemzője ugyanis az, hogy a jó

ötleteket várja, amelyekkel szívesen foglalkozik a kutató, mert ezekből előbb-utóbb eredmények születnek. Ott sikerült bizonyítanunk állatkísérletekben: a koponyán kívüli ingerléssel megállítható az epilepsziás rohamok egy bizonyos típusa. Ennek eredménye a Science magazinban megjelent publikáció. Társ szerzős cikkeim közül az egyik az optogenetikai kísérletekben használható transzgén állattörzs kifejlesztését és tesztelését írja le, a másik összegzi a hippokampusz, a térbeli tájékozódásnak, illetve a memóriának az egyik legfontosabb agyi struktúrája vizsgálati eredményét.

– **Fontos „munkatársaik” a fekete-fehér patkányok. Miért éppen ezek alkalmasak az agyi működés vizsgálatára?**

– Mert jó a látásuk. Vannak közöttük olyan tenyésztett és transzgénikus állatok is, amelyeknek olyan speciális „satornafehérjét” ültettek be a sejtjeikbe, amelyeket így fény segítségével ki lehet nyitni, vagy be lehet csukni. Ha az adott sejthez fényt tudunk juttatni egy üvegszál segítségével, akkor fény impulzusokkal át tudja venni a vezérlést a sejt fölött a kutató. Így kívülről befolyásolható például az agyi idegsejt működése.

– **Orvos és idegtudós végzettségéhez orvos-közgazdász diplomát is szerzett a szegedi egyetemen. Az MTA Lendület programjának nyerteseként visszaköltözött Szegedre, majd nyert a nagyon rangos EU-s pályázaton is ERC Starting Grant-et. Ez egyedülálló eredményesség, összesen 3 millió dollár áll rendelkezésedre?**

ÚJSZÁSZI Ilona
BOBKÓ Anna

kezésére 2018-ig. 2015 őszén éppen hol tart tudományos programja megvalósításában?

– Sikerült létrehoznom a magyar, spanyol és japán kutatókból álló „MTA – SZTE Lendület Oszcillatorikus Neuronhálózatok Kutatócsoportomat”. Az adminisztráció naponta sok órát igényel tőlem, miközben az uniós projektet is menedzselnem kell. Emellett még szemináriumot is vezetek medikusoknak az SZTE Élettani Intézetében. Közös munkánk gerince az epilepsziakutatás. Megpróbálunk olyan eszközöket vagy eljárásokat kifejleszteni, amelyek hasonlóak a pacemakerhez. Vagyis amikor kóros agyi aktivitás mutatkozik, akkor ezt elektromos ingerekkel mielőbb megpróbáljuk visszafordítani a normál működéshez. Ez a módszer a későbbiekben reményeltető lehet például a depresszió kezelésében is. Másik témánkban, a hippokampuszkutatásban sokat várok a Szegeden egyedülálló optogenetikai laborunk indításától. Itt egy síkkal mélyebben lehet megvizsgálnunk az agyi működést és szofisztikáltabb válaszokat kapunk, miközben szabadon mozgó állaton végzünk méréseket. A legnagyobb eredménynek azt tartom, hogy egy ütőképes nemzetközi csapattal tudunk együtt dolgozni, ahol számos diszciplína képviselteti magát. Ez így hatékony. Munkánkban ugyanis minden lépéshez új ötletre van szükség. A közös munka irányításában az amerikai modellt alkalmazom: „Ha van egy jó ötleted, próbáld megvalósítani!”

11

Terjednek a dizájnerdrogok a fiatalok körében

GAJZER Erzsébet
BOBKÓ Anna

KÁBÍTÓSZEREKKEL FOGLALKOZÓ
KURZUS A GYÓGYSZERÉSZ KARON

Napjainkban a szórakozóhelyeken egyre nagyobb népszerűségnek örvendenek a dizájnerdrogok. Gáspár Róberttel, az SZTE Gyógyszerésztudományi Kar egyetemi docensével arról beszélgettünk, hogy milyen tendenciák mutatkoznak a fiatalok droghasználatában, mik a legnépszerűbb szerek napjainkban, és mit tehetünk a drogmentes szórakozásért.

TENDENCIÁK ÉS A DIZÁJNERDROGOK

– Klasszikus értelemben a drog kábítószer, olyan tudatmódosító anyagot jelent, amelynek alkalmazásával tudatunk módosul, valamilyen függőséget okoz, és fizikai-testi vagy pszichés elvonási tünetei jelentkeznek. Ebből a szempontból az alkohol, de tágabb értelemben, tekintve a függőséget és az elvonási tüneteket, a nikotin és a koffein is drog – fogalmazott Gáspár Róbert. Hozzátette: a szegedi fiatalok droghasználati szokásait nehéz megítélni. Szegedi és Szeged környéki középiskolákban végzett felmérések azt mutatják, hogy magas

a cannabis, valamint jelentős az amfetamin-származékok, az extasy típusú anyagok használata. Legnagyobb mértékben azonban az úgynevezett dizájnerdrogokat fogyasztják a fiatalok, mert ezek a szerek az internetről könnyen és olcsón beszerezhetők, használatuk nehezen büntethető. Ezeket a szereket, ahogy a nevük is mutatja, mindig „újratervezik”, egy meglévő alapmolekulát módosítva egyik napról a másikra újabb molekulákat hoznak létre, melyek kémiai összetétele hivatalosan nem ismert, így tiltólistára sem kerül a szer. Magyarországon pedig csak azon szerek használatát lehet büntetni, amelyek tiltólistán vannak. Ez nemcsak

DIPLOMÁS DROGFOGYASZTÓK

Dr. Zacher Gábor toxikológus, a Honvéd Kórház Sürgősségi Osztályának vezetője az SZTE Innovációs Klubjában tartott előadást. Fővárosi példát is hozott, azokról beszélt, akik 31 – 32 évesen egy multinacionális cégnél középvezetők lesznek, az átlagfizetés három-négyszeresét keresik. Egész héten dolgoznak, pénteken viszont belevetik magukat a pesti bulinegyedbe – két napjuk van arra, hogy kiengedjék a gőzt. „A kitörési pont ez alatt a két és negyed nap alatt a dorbézolásról szól - mondta Zacher Gábor -, amikor minden jöhet. Egy hétvégén akár százezer forintot is elköltenek. A szegénységi droghasználat ellenpólusa ez: a magasan kvalifikált, jól kereső fiatal értelmiségi designer drog-fogyasztó és kokainista, aki a maga saját zárt rendszerében mozog, de a statisztikákban nem jelenik meg, mert terápiára a magánszektorba jár, és megveszi az orvost magának akár 25 – 30 ezer forintért óránként. De hiába jár terápiára, nem fog leállni, mert nincs semmi motivációja. A terápiával megnyugtatja magát, azután hazamegy, és újra felszív két csíkot.

abból a szempontból rossz, hogy rövid időn belül újabb és újabb anyagok kerülnek a piacra, hanem azért is, mert pontos hatásuk és toxikológiai jellemzőik sem ismertek – magyarázta a szakember. Felmérések alapján elmondható az is, hogy sajnos egyre fiatalabb korban, már 12 – 13 évesen kezdik kipróbálni az egyes szereket a diákok. Ennek egyik oka, hogy sokkal korábban kezdenek el dohányozni, alkoholt inni és koffeint fogyasztani. Annak ellenére, hogy a koffein gyenge függőséget okoz, és viszonylag könnyű róla leszokni, fogyasztása elősegítheti azt, hogy később más szerekhez is hozzányúljanak. Éppen ezért egyesek szenvedélyragasztó szernek is nevezik.

TUDATMÓDOSÍTÓ SZEREK, SZÉTHULLÓ CSALÁDOK

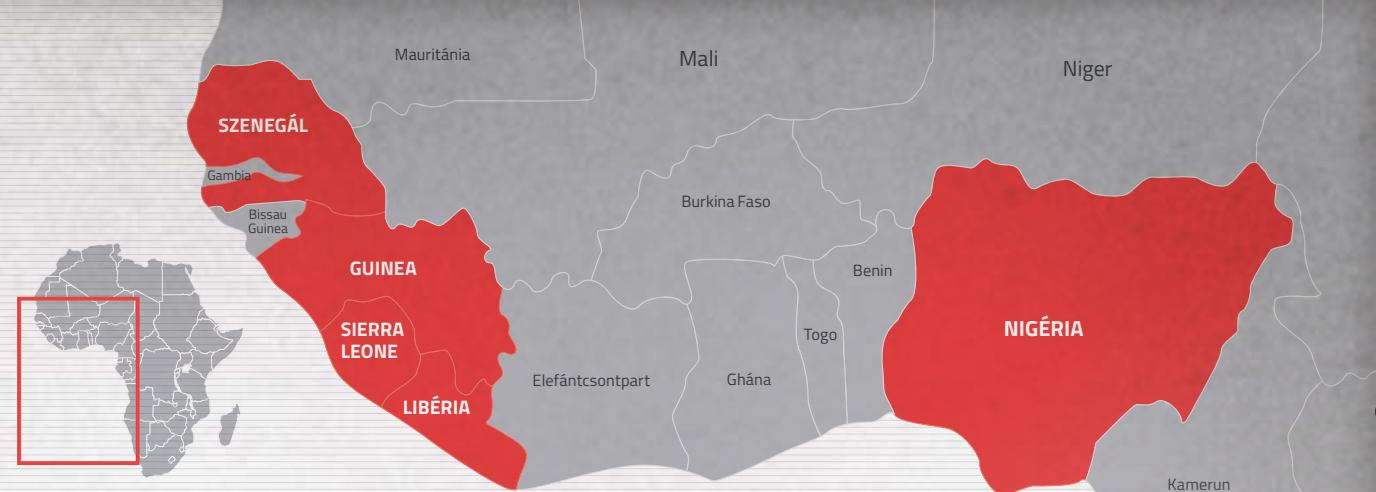
Az SZTE Gyógyszerhatástani és Biofarmáciai Intézet egyetemi docense kiemelte: a korai szerhasználattal szorosan összefügg az is, hogy a családok szétessenek, a szülők nem fordítanak elegendő figyelmet a gyerekekre. A klasszikus drogok esetében ugyan szerepet játszik, hogy Szeged határ menti település, ám a dizájn drogoknál ennek kisebb a jelentősége, hiszen ezeket a szereket az interneten keresztül lehet beszerezni, tehát a megrendelő csomagban kapja meg akár a határon túlról, nem személyesen az elosztótól veszi. A drogfogyasztásban mutatkozó tendenciák ellenére a tizenéves korosztálynál és az egyetemistáknál is a legnagyobb probléma még mindig az alkoholfogyasztás – összegezte. Számos jel utalhat arra, hogy valaki szerhasználó. A kokaint, heroint használók esetében pupillaszűkület, bőrszínváltozás jelentkezik, az extasynál a túl sok alvás, a kimerültség, a fáradtság utal arra, hogy a fiatal túlpörgette magát – tudtuk meg a szakembertől, aki kiemelte: minden droghasználónál hosszabb távú alkalmazás során nagyon fontos figyelmeztető jel a személyiség és viselkedés megváltozása, mely megnyilvánulhat abban, hogy romlik a fiatal tanulmányi eredménye vagy megváltozik a baráti köre, érdeklődése, kommunikációja.

DROGMENTES SZÓRAKOZÁS

Az SZTE Gyógyszerésztudományi Karon a kábítószerekkel foglalkozó kurzust vehetnek fel a diákok, akik a foglalkozáson a kar oktatói mellett a rendőrség szakembereitől is betekintést nyerhetnek a kábítószerhasználat problémakörébe. Ezenkívül a GYTK több alkalommal hirdetett középiskolásoknak szóló pályázatot, ami a kábítószerek veszélyeivel, a drogmentes szórakozással foglalkoznik – mondta az egyetemi docens, aki a fiataloknak azt tanácsolja, ne kezdjenek semmilyen tudatmódosító anyag használatába, internetről ne vásároljanak szert, illetve a szórakozóhelyeken csak olyan italt fogyasszanak, amit előttük bontanak fel, poharukat őrizetlenül ne hagyják. Magyarországon a fő problémát az jelenti, hogy nincsenek olyan lehetőségek, ahol biztonságosan szórakozhatnának a fiatalok. Olyan megoldásokra lenne szükség, melyek biztosítanák a drogmentes szórakozás lehetőségét, olyan szórakozóhelyek kialakítására, melyekben a tudatmódosítás semmilyen formában sincs jelen. Emellett a mai virtuális világunkban a prevenciót internetes felületen kell hirdetni, hogy eljusson a fiatalokhoz. Mindehhez természetesen megfelelő intézményi és anyagi háttér szükséges – fogalmazott Gáspár Róbert, a helyi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum tagja, aki Szeged város drogstratégiájának kidolgozásában is részt vett.

A DROGBEAZONOSÍTÁS „KÖDSZURKÁLÁS”

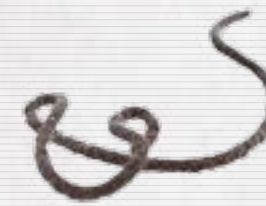
„Egy tablettányi designer drog akár 150 – 200 forintért is beszerezhető” – dr. Kereszty Éva, az SZTE ÁOK Igazságügyi Orvostani Intézetének tanszékvezető egyetemi docense szerint ez a designer drogok egyik legnagyobb veszélye. Intézetükben évek óta foglalkoznak a designer drogok beazonosításával, amely sokszor csak ködszurkálás: a drogiacra dolgozó előállítók mindig több lépéssel előrébb járnak. A designer drogokat egymás után dobják piacra olyan új vegyületekkel, amelyeknek a szerkezete még nincs belerajzolva a büntető törvénykönyv által tartalmazott listákba – ezáltal azok fogyasztása nem illegális. Az Igazságügyi Orvostani Intézet az ÁOK Kémiai Intézetével működik együtt, a cannabis csoportot már mérni tudják. Ha új anyag jön be a piacra, akkor 2 – 3 hét alatt ki tudják dolgozni azt a metodikát, amelynek alkalmazásával az új anyag emberi vérből vagy vizeletből mérhetővé válik. A szakértők nem tudják pontosan, hogy az adott designer drognak milyen hatásai vannak. Információkat ma főként onnan tudnak szerezni, hogy 60 – 70 olyan hazai és külföldi honlapot olvasnak rendszeresen, amelyeken a drogfogyasztók megosztják egymással tapasztalataikat. Ezt összevetik a kábítószer fogyasztókat elfogó rendőrök tapasztalataival, és ez alapján nagyjából meg tudják határozni a klinikai tüneteket, az adott drog „működését”.

Matematikai modell Ebolára

Az Ebola-vírus terjedését nagy pontossággal előrejelző matematikai modellt készítettek a Szegedi Tudományegyetem kutatói. A Röst Gergely vezette csoport szerint a megelőző intézkedéseket nem szabad csökkenteni akkor sem, ha kevesebb az új fertőzés. Az ebolajárvány leírására a Szegedi Tudományegyetem Bolyai Intézetének matematikusai, a Röst Gergely által vezetett EPIDELAY kutatócsoport alkotott meg egy modellt. A szegedi modell sajátossága, hogy az ebolával kapcsolatos, folyamatosan változó beavatkozásokat is figyelemmel követi.

A szegedi kutatók becslése alapján az ebola reprodukciós száma megmondja, hogy egy fertőzött átlagosan hány új fertőzést okoz. Ez Nyugat-Afrikában 1,44 volt. A szám azonban a biztonságos temetések elterjedésével már 1 közelébe csökkenthető. „Fontos matematikai eredményünk az úgynevezett végállapot-egyenlet, amelynek segítségével becslést adhatunk a járvány során történő összes megbetegedés számára az intervenciók után” – olvasható az SZTE TTIK honlapján megjelentetett összegző cikkben. A szegedi kutatók modellje azt is mutatja, hogy amíg új megbetegedések vannak, addig az intervenciók intézkedéseket nem szabad csökkenteni akkor sem, ha kevesebb az új fertőzés. Ellenkező esetben újabb fertőzési hullámok következhetnek be. A Röst Gergely által vezetett SZTE-kutatócsoport több éve vizsgálja a különböző járványok terjedését. Legutóbb a világ legnagyobb alkalmazott matematikai társulata, a SIAM (Society for Industrial and Applied Mathematics), valamint a Science Daily portál vezető hírei között számolt be szegedi matematikusok frissen publikált munkájáról.

A VÉRZÉSES LÁZ

Ebola febris haemorrhagica

Filovírusok (Filoviridae) családja

Az ebola vagy ebola vérzések láz egy súlyos, magas halálozással járó fertőző betegség, melyet az Ebolavirus nemzetségbe tartozó Ebola-vírusok okoznak, melyek a Marburg marburg-vírushoz hasonlóan a Filovírusok (Filoviridae) családjába tartoznak. A betegség eleinte klasszikus vírusfertőzés tüneteivel jelentkezik (pl. láz, izomfájdalmak), majd kialakulnak a vérzések lázra jellemző tünetek, mint a hasmenés, hányás, fokozott vérékenység, végül többszervi elégtelenség és keringési sokk alakul ki. Kezelése nem megoldott.

Forrás: wikipedia

Nemzetközi versenyeken rajtolnak

GAJZER Erzsébet
HERNER Donát

A Szegedi Tudományegyetem Mérnöki Kar, valamint a Természettudományi és Informatikai Kar hallgatói rendszeresen állnak rajthoz saját fejlesztésű és tervezésű járműveikkel hazai és nemzetközi innovációs versenyeken.

Nagy névnek számít az SZTE a hallgatók által tervezett és vezetett pneumobilok mezőnyében. 2015-ben a VIII. Nemzetközi Aventics Pneumobil Versenyen 4 önálló tervezésű és építésű, sűrített levegővel hajtott versenyautóval jelentek meg a szegedi egyetemisták. Az SZTE legjobb eredménye a senior kategóriában elért 2. helyezés, ügyességi versenyszámban a 7., gyorsulási számban a 8. hely, mely a benevezett több, mint 50 csapat közt igen jónak mondható. A pneumobilok történetében fontos esemény a kecskeméti gálafutam is, mely bizonyítási lehetőséget és remek szórakozást nyújt a lég-hajtányos mezőny tagjainak. A versenyen 2015-ben 7 ország 14 csapata állt rajthoz, hogy a gyorsasági versenyszámban és az 50 méteres pályán mérje össze tudását és műszaki felkészültségét. A megméretésen az SZTE Mérnöki Kar három indulója közül két csapat is dobogóra állhatott. A gyorsulási vetélkedés eredményeként a Diff-Air a 2., a Pepp-Air pedig a 3. helyet szerezte meg.

A szegedi pneumobilokat Michélsz Norbert, Európa-kupa és többszörös világbajnok futamgyőztes magyar autóversenyző is kipróbálta már. Elmondása szerint nagyon jól megtervezett járművekről van szó, melyek tökéletesen és hibátlanul működnek.

Az SZTE hallgatói nem csak a léghajtányok területén alkotnak nagyokat. A Mérnöki Kar, valamint a Természettudományi és Informatikai Kar hallgatóiból álló STECO csoport 2015-ben első alkalommal mérettette meg magát a világ egyik legnagyobb kihívását jelentő versenyen. A nemzetközi Shell Eco-marathon Europe-on a Zeus névre keresztelt környezetbarát, innovatív, egyedi tervezésű és gyártású elektromos prototípus autóval indult a szegedi csapat. A körülbelül 30 kilogrammos, áramvonalas, háromkerekű, főként kerékpáralkatrészekből álló jármű meghajtásáról egy 250 wattos egyenáramú motor és 14 feltöltött akkumulátor gondoskodik. A tehetséges fiatalokból álló team a világversenyen elérte a kitűzött célt: sikeresen megfelelték a szigorú műszaki és biztonsági vizsgálat előírásainak és feljutottak a rotterdami pályára.

LENDÜLETBEN

A Szegedi Tudományegyetem első MTA Lendület program nyertes kutatója a vegyész Martinek Tamás, aki 2011 óta az Alzheimer kór és egyes daganatok felismeréséhez, illetve gyógyításához vihet közelebb azzal, hogy a mesterséges önrendeződő polimereket, az úgynevezett foldamereket vizsgálja. A programozható szerkezetű és a fehérjékhez nagy felszínnel kötődni képes foldamerek jobb megismerése a gyógyszerkutatásban jelenthet új megközelítést és előrelépést – olvasható az MTA honlapján is. Az SZTE nanotechnológia kutatójaként ismert Kukovecz Ákos a fluidumok és a nanorészecskékből álló mezo-, illetve makropórusos hálózatok kölcsönhatását elemzi a nagy teljesítőképességű analitikai szenzorok fejlesztése érdekében. Berényi Antal neurofiziológus kutatásai egy új, az epilepsziás rohamok gyakoriságát és időtartamát csökkentő kezelési eljárást alapozhatnak meg. A vegyész Janáky Csaba a napenergia kiaknázását célozza meg azzal, hogy olyan szerves félvezetőkön és szerves vezető polimereken alapuló, összetett anyagokat vizsgál, amelyekből a szén-dioxid napfény segítségével történő átalakításával közvetlenül állíthatók elő tüzelőanyagok. Hegyi Péter, a hasnyálmirigy-gyulladás kutató gasztroenterológus célja olyan gyógyszertámadáspontok azonosítása, amelyek révén meggátolható a gyulladás kialakulása, illetve csökkenthető a kórfolyamat súlyossága.

17

Rémálom egy kék pixelen

INTERSTELLAR, KETTŐS
FEKETE LYUK FELFEDEZÉSE,

Biológusnak készült, zoológus és csillagász szakra jelentkezett az egyetemre. Az élet döntött helyette. Kun Emma, a Szegedi Tudományegyetem PhD hallgatója nemrég publikálta azt a cikket, amelyben egy kettős fekete lyuk létezését támasztották alá, kiváltva a tudományos világ elismerését. Egyetért a Drake-formula jelenlegi jóslatával, miszerint a Földön kívül is létezhet értelmes civilizáció. Kedvenc filmjei közé tartozik a Kapcsolat, az Interstellart pedig tudományosan is megalapozott alkotásnak tartja, amely még egy csillagászt is hozzásegíthet a megértéshez.

 NYEMCSOK Éva Eső
 BOBKÓ Anna

– Emlékszik még arra az élményére, amikor először rajzolódtak ki a csillagok az ön számára az égen?

– Az embert mindig megragadja, ha valami szép, és próbálja megmagyarázni. Ez pedig számomra hetedikes koromban a csillagásztáborban vált kézzelfoghatóvá koordináta-rendszereken, naplózáson keresztül. Később pedig megtanultam az egyetemen, hogy hogyan kell megmagyarázni azt, amit megfigyeltünk. A legősből, a legrégebbi a vizuális észlelés, amikor felnézünk az égre, megnézzük, hogy milyen színű a csillag, milyen fényes. Azzal, hogy milyen fényes, a fotometria, vagyis a fényességmérés foglalkozik. Azzal pedig, hogy milyen színű, vagyis hogy milyen spektrális összetevői vannak, magyarán egy prizma milyen összetevőire bontaná a fényt, a spektroszkópia foglalkozik. Ez a csillagászat két legrégebbi tudományterülete. Az asztrometria viszont a csillagok mozgásával foglalkozik, precíziós pozícióméréseket végeznek a csillagászok. De fel lehet bontani úgy is a megfigyeléseket, hogy az elektromágneses spektrum melyik tartományában vizsgálódunk. Eszerint van optikai és infravörös csillagászat is. Én főként rádiócsillagászatot foglalkozom. Az űrcsillagászatban van röntgen- és gamma-csillagászat is. Ezek a tudományágak egyre bővülnek a technológia, az eszközök és lehetőségek fejlődésével. Egyre bővül annak a spektruma, hogy milyen megfigyeléseket végezhetünk milyen eszközökkel és milyen pontossággal.

– Az ön szakterülete a rádiócsillagászat. Milyen módszerrel dolgoznak?

– A rádióantennát az égbolt bennünket érdeklő része felé irányítjuk, és vesszük a jeleit az ott található forrásnak. A Kapcsolat című filmben van egy olyan jelenet, amikor Jodie Foster ránéz a nagy rádióantenna-hálózatra – én is ilyen hálózatokkal fog-

lalkozom, amelyekben tíz vagy akár 27 antenna is van. Egy fok per 36 millió – nagyon pontosan meg lehet mérni egy objektum pozícióját, szerkezetét. Ezt csak rádiófrekvenciákon lehet megcsinálni. Ez az rádióinterferometria nevű módszer, ami azt jelenti, hogy nagyon sok rádióantennát összekötünk egy hálózatba.

– Ha már szóba jöttek a filmek: Gravity, Interstellar, Martian – ez csillagász szemmel olyan, mint amikor az orvosok nézik a Vészhelyzetet?

– Igen, hasonló. Az Interstellart emelném ki ebben a kontextusban, mert az tudományosan is jó. Kip

Thorne fizikussal dolgozott együtt a Nolan-testvérpár, ő dolgozta ki a Gargantua

nagyon szép képét. Erről már több cikket is publikált. A CGI (Com-

puter Generated Imagery)

részleggel dolgozott együtt, akik megtervezték a film

számítógépes grafikáját.

Odaadta nekik az egyenleteket, amelyek az általános relativitáselmélettel

írják le a fekete lyuk körül a téridőt, ezt a CGI-osok

megcsinálták. Nagyon érdekes részletek bukkantak fel

számomra is. A fizikusok amikor ránéznek egy egyenletre, bizonyos

idő után már látják, mit jelent. De amikor a szemünk előtt alakul az egyenletek szerint

egy vizuális kép, az nyilván más. Ez könnyebb, elementárisabb is, hiszen ezek az egyenletek nagyon bonyolultak. Így viszont könnyebb volt nekem is átlátni, segítettek a megértésben.

– Egyetemista korában a témavezetőjétől kapott olyan feladatot, ami kapcsolódott a fekete lyukakhoz. A fekete lyuk nem ijesztő egy csillagász számára? Hiszen a témában való elmélyedés magát a semmi megértését is jelenti.

– De, ijesztő, még akkor is, ha kettős fekete lyukakkal foglalkozom. A fekete lyukak a tér-idő azon tartományai, amelyből még a fény sem képes kijutni. Az általános relativitás-elmélet egyenletei jósolnak ilyen szinguláris pontokat körülvevő tartományokat

A legrégebbi a vizuális észlelés

”

VAN-E ÉLET A FÖLDÖN KÍVÜL?

Kun Emma csillagász úgy gondolja, hogy van. A Kapcsolat című filmből idéz: „A Világűrűt ilyen kevés emberre vétek lenne elpocsékolni”. Hozzáteszi: több százmillió galaxis van az égen, minden galaxisnak több százmillió csillaga van. A Drake-formula szerint – ez egy több tagból álló szorzat, ami megadja az egymással kommunikálni képes civilizációk számát – ezek száma jelenlegi tudásunk szerint nagyobb, mint egy. Más kérdés, hogy fel tudjuk-e venni a kapcsolatot. Hiszen ehhez a jelenlegi fizikánkon túlmutató fizikát kellene feltételezni, amit jelenleg nem ismerünk. Konkrétan a fénysebesség nem meghaladhatóságáról van szó: minden, aminek tömege van, ami információ, amit mi tudunk a mai fizikai felfogásunkkal, annak a sebessége nem haladhatja meg a fénysebességet. Nyilván ez ad egy olyan korlátot, hogy mennyi idő alatt ér el ide az adott jel. És ha azt tekintjük, hogy az az Univerzum 13,6 milliárd évvel ezelőtt jött létre, vagyis ennyi milliárd év kell ahhoz, hogy eljusson ide bármi is – nehéz megmondani.

– szinguláris alatt a végtelen gravitációt értjük. Próbáltam elképzelni, hogy milyen lehet két darab 100 millió naptömegű fekete lyuk, ahogy egymás körül kering. Ráadásul az igazi nagy monstrumok akkorák, mint a mi naprendszerünk. Nem megy. Nehéz elképzelni, szinte felfoghatatlan.

– Nemrégiben publikáltak egy, a tudományos világ elismerését is kiváltó tanulmányt egy kettős fekete lyuk felfedezéséről. Gyakorik a kettős fekete lyukak?

– Statisztikailag igen, de nehéz őket megfigyelni. A galaxisok úgy fejlődnek, hogy ütköznek, összeolvadnak, vagyis sok kicsi galaxisból lesz kevés nagy böhöm galaxis. Mai tudásunk szerint a galaxisok javarésze – a szép nagy spirál, elliptikus, viszonylag szabályos szerkezetű galaxisok – közepén egy szupermasszív, vagyis a Nap tömegénél milliószor, milliárdszor nagyobb fekete lyuk található. Ha két galaxis összeolvad, akkor a központi fekete lyukak is összeolvadnak. Amikor ezek a galaxisok még nagyon messze vannak egymástól, a fekete lyukak pedig még nem igazán érzik egymás gravitációs hatását, akkor még az égbolton is megkülönböztethetők. Ha egy távcsövet irányítunk arra az égterületre, ahol galaxisütközés várható, akkor még két galaxist látunk két fényes központi tartománnyal. De ahogy fejlődik a rendszer, egyre kisebb

lesz a két galaxis között a távolság, és a gravitáció irányítja a fekete lyukak mozgását. A közöttük lévő távolság olyan kicsi lesz, hogy már nem fogjuk tudni felbontani, és indirekt módszerek szükségesek arra, hogy egy ilyen kettős fekete lyukat megfigyeljünk. A csillagász társadalom óvatos. Amikor indirekt módszerekről van szó, akkor az adott felfedezést nagyon sokféle képpen meg kell támogatni. Ha valamit látok, arról könnyű elismerni, hogy az tényleg van. De amikor indirekt módszereket alkalmazok, az már nehéz tudomány, több felől körbe kell járni. Pontosan emiatt nem mindennapos a mi kutatásunk eredménye. A statisztika szerint sok van belőlük, hiszen nagyon sok galaxis van, amelyek fejlődnek és ütköznek, de nagyon nehéz megkülönböztetni őket egymástól, szakkifejezéssel éve: „felbontani” az égen. Ezért minden olyan lépés, ami alátámasztja egy kettős fekete lyuk létét, fontos a tudományos világ számára.

– Mire gondol, amikor felnéz az égre?

– Az érzést leginkább egy képpel tudom leírni. A Cassini nevű űrszonda már jó ideje kering a Szaturnusz körül. Készített egy olyan felvételt, ahol a Szaturnusznak a gyűrűje látható, és a gyűrűi között van egy darab kék pixel – a Föld. Minden álmunk, rémál-munk, az összes művészet, háború, ami valaha történt és történni fog, mi, az emberek – minden egy darab kék pixelen van. Ez valahol felfoghatatlan.

A siker titka az elhivatottság

GAJZER Erzsébet
BOBKÓ Anna

A Szegedi Tudományegyetem oktatójaként, öregdiák szervezetének vezetőjeként, kutatóként és két gyermekes anyukaként is sikeres Dr. Görög Márta. Az SZTE oktatója szerint az elhivatottság, a hatékony időbeosztás és a tervezés a siker titka.

ÚT AZ OKTATÓI PÁLYÁIG

A szegedi jogi kar volt életem egyik legjobb döntése. Az első pillanatban még azt gondoltam, hogy ügyvéd akarok lenni. Párhuzamosan tanultam és dolgoztam gyakornokként, majd a polgári jogi tanszéken demonstrátori pozícióban és Phd hallgatóként. Élveztem mind az elméleti oktatást, mind a gyakorlati tapasztalatszerzést, tetszetek a kihívások, a problémák. Az egyetemi 5 év alatt máig tartó, értékes barátságokat szereztem. Ahogy a magánéletem alakult, később döntenem kellett, hogy ügyvédi karriert szeretnék, vagy oktatói-kutatói karriert. Én az utóbbi mellett döntöttem, így befejeztem az ügyvédjelölti tevékenységet és kinevezést nyertem a polgári jogi tanszékre – meséli a pályakezdekről Dr. Görög Márta.

VENDÉGOKTATÓKÉNT LUXEMBURGBAN

Az SZTE munkatársa a tudományos kutatásokban is elmélyül, munkáját MTA Bolyai János Kutatási Ösztöndíjjal is elismerték. 2015-ben 3 hónapig vendégoktatóként tevékenykedett a luxembourgi EUFOM egyetemen, ahol a Prof. Thomas Gergen ál-

tal irányított szellemi tulajdonjogi kutatócsoportban tudományos munkát is végzett.

– Nagyon termékeny volt ez a három hónap. Rengeteg tapasztalatot szereztem, mind a tudományos kutatások során, mind egyetem-menedzselési szempontból. A kint töltött időszakban két közös tanulmányon dolgoztunk, és megkezdtuk egy kétoldalú szerződés kidolgozását, mely támogatni tudja a doktori képzésben résztvevő hallgatók közös témavezetését – értékelte a közös munkát az MTA Szegedi Akadémiai Bizottság tudományos titkára.

AZ ALMA MATER VEZETŐJEKÉNT

– Az alumni nagyon sok gondolatot közvetít. Egy értékteremtő és értékközvetítő közösség, amely az Egyetem és végzett hallgatói közötti bizalomra és elkötelezettségre épül. Nincs jobb annál, mint amikor az ember egy közösség részeseként értéket teremthet – fogalmaz az SZTE Alma Mater vezetője. Az idén 10. jubileumát ünneplő SZTE Alma Mater összegyűjtötte a szinten fogja össze a végzett hallgatókat, volt és jelenlegi dolgozókat. A szervezet szegmentált szolgáltatásai minden korosztályt megszólítanak.

A KÉT GYERMEKES ANYUKA

Az oktató, kutatói munka és az öregdiák szervezet vezetése mellett az anya szerepben is helyt kell állni. – Amikor az embernek családja van, ösztönből érzi a prioritásokat. Egy idő után helyére kerül minden, a munka, a család, s azok a közösségek is, melyeknek részesei vagyunk. A gyerekek megszületése után más minőségű lett a munka is, hiszen a legtöbb időt

a lányokkal szeretném tölteni. Ezért azt az időt, amikor nem a családdal vagyok, igyekszem minél hatékonyabban kihasználni. A napi teendők mellett közép és hosszú távra is előre tervezek. Ugyanakkor a gyerekekkel töltött idő rengeteg energiát ad a munkához, a család és a hivatás összeegyeztethető. Mindehhez persze maximális elhivatottság is kell, elkötelezettség az egyetem, a kar, az Alma Mater és a tudományos munka iránt is – vallja Dr. Görög Márta.

A rálátás kreatívabbá tesz

GAJZER Erzsébet
BOBKÓ Anna

Tanár, régész, csillagász, állatorvos, szobrász is szeretett volna lenni Farkas Eszter, végül a biológiát választotta. Saját képalkotó rendszert fejlesztett ki, az agyvérzést követő vérhiány okait kutatja. Az SZTE docense munkája elismeréseként a L'Oréal–UNESCO A Nőkért és a Tudományért magyar ösztöndíjban részesült.

– Tudatosan készült a kutatói pályára vagy voltak más tervei is?

– Nem is kevés! Gyerekkoromban sok minden szerettem volna lenni: tanár, régész, csillagász, állatorvos, szobrász. Az általános iskola végén a szobrászat és a biológia még vetélkedettegymással. Tömörkény vagy Radnóti? Aztán felvettek a Radnótiba, és a kérdés eldőlt. Biofizika tagozatos lettem, kiváló és inspiratív tanáraim voltak, így folytattam ezt a vonalat. Biológianár szakot végeztem a Szegeden.

– A tanítás helyett hogy jött a kutatás?

– Negyedéves egyetemi hallgató koromban diákkörös témavezetőm, Fekete Éva tanárnő támogatásával, a Tempus Diákcsere Programmal kijutottam fél évre Hollandiába. Mi akkoriban itthon előadásokra és gyakorlatokra jártunk, kint viszont a hallgatókat éles kutatási projektekbe vonták be. Ott kóstolhattam bele az izgalmas gyakorlati dolgokba, nagyon megtetszett ez a világ. Innentől datálom azt, hogy a kutatói pálya felé indultam el.

– Már ekkor is stroke-kutatással foglalkozott?

– Agykutatást végeztünk, de nem az agyi keringés kutatását. Hollandiában az öregedés és az Alzheimer-kór hatását vizsgáltuk az agyi kapillárisok falának szerkezetére. Itthon aztán egy szerencsés véletlen kapcsán találkoztam Bari professzor úrral, akinek a közbenjárásával egy angolai posztdoktori ösztöndíjat kaptam, így 2007-től másfél évet tölthettem a Bradfordi Egyetemen. Itt kezdtem el foglalkozni azzal a problémakörrel, amit a mai napig kutatok, vagyis az agyi iszkémiás sérülések mechanizmusaival.

– Vagyis pontosan mivel?

– Azzal, hogyan jönnek létre szövetkárosító folyamatok a stroke után. Ekkor ugyanis még napokig, hetekig növekedhet a károsodás mértéke. Az agykérgi kúszó depolarizáció egy ilyen szövetkárosító jelenség. Ha sikerülne kiderítenünk az okát, talán megakadályozhatnánk a stroke-okozta szöveti sérülés növekedését, így adott esetben a beteg mozgás- és beszédképessége is kevésbé romlana. Lerövidíthető lenne a hosszú hónapokon át tartó rehabilitáció, ami jelentősen javítaná a betegek és a családtagok életminőségét.

– Milyen érzésekkel fogadta a L'Oréal és az UNESCO díját?

– Nagyon pozitív visszajelzés ez az ember számára, arra vonatkozóan, hogy jól végzi a dolgát. Azonban azok az eredmények, amelyek alapján a zsűri ezt a díjat odaítéli, nem csupán egyéni érdem. Csapatban dolgozunk, tehát elismerés a kutatócsoportnak is. Az Orvosi Fizikai és Orvosi Informatikai Intézet nagyon ideális hely egy olyan kutatáshoz, amelyet mi végzünk, mert matematikusok, statisztikusok, fizikusok, orvosok, biológusok együtt dolgozhatnak. Ez egy nagyon ideális közeg egy ilyen multidiszciplináris kutatáshoz.

– A kutatás mellett egy másik „nagy projektbe” is belekezdett. Hogyan befolyásolta a gyermekvállalás a karrierjét?

– Talán az az általános előítélet, hogy a gyermekvállalás hátráltatja a nők karrierjét. Tény, hogy a munkára fizikailag ráfordítható időt behatárolja, mert nap végén muszáj elmenni a kisgyerekért az óvodába. Ugyanakkor stimulál is. Ha csak a kutatással foglalkoznék reggeltől estig, túl közel kerülnék ahhoz a kérdéskörhöz, és talán túl közelről látnám. Azonban ha a nap egy részében mással kell foglalkozni, az távolabbi nézőpontot tesz lehetővé. A másfajta rálátás pedig kreatívabbá tesz. Az embernek kutatóként is meg kell újulnia. Lehet ez a megújulás egy ösztöndíj, de tekinthetjük annak azt a két évet is, amíg a kisfiammal otthon voltam GYED-en. Egy időre eltávolított a kutatástól, majd amikor visszatértem, sokkal lendületesebben, motiváltabban fogtam hozzá a munkához.

– Mivel tölti a szabadidejét?

– Olyan most nem nagyon van. Egy négyéves gyerek esetében igen határozott napi ritmust igyekszünk betartani. Régebben folyamatosan része volt az életemnek a sport, kézilabdáztam, kosárlabdáztam, karatéztam, taekwondoztam, úsztam, futottam. Érdekel a képzőművészet, kiállításokra, moziba jártam. Most ezek a dolgok háttérbe szorultak, de idővel ez majd változik.

ELI-ALPS: A LÉZERES KUTATÁS JÖVŐJE

45 méter mélyen, 819 cölöp, 5500 m² rezgésmentes alap – csupán néhány adat az épülő ELI-ALPS lézeres kutatóközpontról, ahol az orvosbiológia, vegyészet, nanotechnológia, anyagtudomány, éghajlatlan, energetika terén és számos egyéb területen is folynak majd kutatások együttműködésben a Szegedi Tudományegyetemmel.

Az ELI-ALPS (Extreme Light Infrastructure-Attosecond Light Pulse Source) nem csupán Európában, de világszerte kiemelkedő lesz az egy másodperc alatt előállított legtöbb, időben legrövidebb és egyúttal legnagyobb intenzitású impulzusaival. A központ célja, hogy elérhetővé tegye az ultrarövid lézerimpulzusokat a nemzetközi kutatóközösség számára, valamint elősegítse a 200 PW csúcsintenzitású impulzusok előállításához szükséges tudományos és technológiai fejlesztéseket.

Az ELI az oktatásban

A Szegedi Tudományegyetemen zajló kutatások számos területen lefedik az ELI-ben tervezett kísérleteket, így kézenfekvő az összefogás a két intézmény között. Az ELI-ALPS kutatóközpont és a szegedi egyetem munkatársai folyamatosan együttműködnek a tudományos kutatásokban, képzési programok kidolgozásában, valamint képzések, és tudományos programok megszervezésében. A hallgatók és a friss diplomások számára az ELI-ALPS kitűnő lehetőséget nyújt elméleti és szakmai tapasztalatok szerzésére: nemzetközi kutatásokban vehetnek részt, illetve megismerhetik az eredmények alkalmazási lehetőségeit.

A jövőre megépülő komplexum látogatóközpontja nyitva áll majd az érdeklődők előtt, akik ennek révén bepillantást nyerhetnek Európa egyik legnagyobb lézeres kutatóközpontjának működésébe.

Ezt kutatjuk az ELI-ben:

- Vegyérték-elektronok viselkedését: atomokon és molekulákon belüli folyamatokat
- Atomtörzsi elektronok dinamikáját
- 4D képalkotást atomokon, molekulákon, kristályokon és nanostruktúrákon
- Ultragyors nanofolyamatokat
- Relativisztikus kölcsönhatásokat: lézeres részecskegyorsítást, nemlineáris kvantum-elektrodinamikát
- Biológiai, orvosi és ipari alkalmazásokat

Mentoraink

Tudj meg többet
a hamarosan felépülő
lézeres kutatóközpontunkról!
www.eli-alps.hu

Ösztöndíjprogram és gyakornoki lehetőségek a Bonafarm Csoportnál

A Bonafarm Csoport számára kiemelten fontos a kimagasló teljesítményű hallgatók megtalálása, ezáltal a cég hosszú távon biztosítja a minőségi szakmai- és vezetői utánpótlást. A Szegedi Tudományegyetemmel is hosszú évek óta működik együtt a Bonafarm. A kiválasztott egyetemi hallgatókat több féléven keresztül ösztöndíjjal támogatja, vagy fogadja szakmai gyakorlatra telephelyein.

Ösztöndíj program – támogatás a kimagasló teljesítményért

Hornyik Renáta a Szegedi Tudományegyetem Mérnöki Karának élelmiszermérnök BSc szakán tanult. Mivel a tejipar érdekelte, így ebben az irányban folytatta tovább tanulmányait. Másodéves volt, amikor elindult az együttműködés a Sole-Mizo Zrt. és az egyetem között.

„A Kar vezetői és a Sole-Mizo figyelembe vették a tanulmányi eredményt, a nyelvvizsga eredményeket, a Tudományos Diákköri Konferencia részvételt. Három embert hívtak be személyes interjúra. Nem gondoltam volna, de én nyerhettem el a Sole-Mizo Pro Talentis díjat, aminek nagyon örültem.”

A pénzügyi támogatás mellett a szakdolgozat elkészítésében is segítséget nyújtottak Renátának, valamint lehetőséget kapott arra, hogy 3 hónapos szakmai gyakorlatát a Sole-Mizo-nál tölt-

se. A gyakorlat során a minőségirányítási vezető és a termékfejlesztő munkáját segítette. Betekintést nyert számos területre a termelésen belül, és olyan termékekkel is találkozhatott, amiket még az üzemén kívül szinte senki nem látott. A gyakorlati idő végeztével felajánlották Renátának, hogy dolgozzon a cégnél minőségirányítási asszisztensként.

„Részt vettem érzékszervi bírálatokban, auditokra való előkészületekben. Feladataim közé tartozott a technológiai eljárások felrészítése, leírása, gyártmánylapok angolra fordítása. Labornaplók alapján kellett ellenőriznem az elkészült termékek beltartalmi értékeit. A csomagolásfejlesztői pozíció megüresedésekor lehetőséget kaptam arra, hogy új területen próbálhassam ki magamat, így már 4 üzem munkájába láthatok bele.”

A Bonafarm Csoport tevékenysége a növénytermesztéstől a takarmánygyártáson és állattenyésztésen át az élelmiszer-feldolgozásig és a borászatig terjed. Noha működésünk főként Magyarországra összpontosul, export tevékenységünk révén szinte az egész világon jelen vagyunk termékeinkkel. Integrált működésünk változatos munkaköröket és széles körű piaci rálátást tesz lehetővé. Neves márkáink (pl. Pick, Mizo, Teleki) világszerte a magas minőséggel egyenlők. Ösztöndíj- és gyakornoki programjaink mellett üzemplátogatásokat, kerekasztal beszélgetéseket, állásbörzéket, szakmai workshopokat valamint szakdolgozati PhD témákat is biztosítunk a fiatalok számára.

Egyenes az út a makói ContiTechnél

A ContiTech Fluid Automotive Hungária Kft. mindig is nagy hangsúlyt fektetett arra, hogy a minőségi munkaerőt hosszútávon biztosítsa, ezért évek óta szoros kapcsolatot ápol az ebből a szempontból meghatározó Szegedi Tudományegyetemmel. Gyakornoki programjait és állásajánlatait rendszeresen közlésezi a különböző hallgatói fórumokon, visszatérő vendége a tavaszi és őszi állásbörzéknek, ahol a kollégák információt adnak az aktuálisan nyitott pozíciókról, a kiválasztási eljárásról és természetesen a cég működésébe is betekintést engednek.

„A makói vállalat évek óta fogad nagy számban gyakornokokat a Szegedi Tudományegyetemről, elsősorban a Mérnöki, Gazdaságtudományi, illetve az Állam- és Jogtudományi Kar hallgatóinak jelentkezését várják. - 4 – 6 vagy 14 hetes kötelező szakmai gyakorlatukat is teljesíthetik nálunk a hallgatók. A gyakorlat során hasznosítható tudást adnak át kollégáink, aktívan bevonva a hallgatókat a gyakorlati munkafolyamatokba, komoly betekintést engedve ezzel a cég mindennapi életébe. A gépészmérnök vagy a műszaki menedzser hallgatóknak például lehetőséget adunk arra, hogy az egész termelési folyamattal megismerkedhessenek, a tervezéstől a gyártásig, a minőségellenőrzéstől a logisztikáig. Ezáltal mi is jobban megismerhetjük a jelölteket, akik a későbbiekben akár magasabb szintre is léphetnek nálunk” – mondja Vancsik Éva, a ContiTech HR vezetője.

Emellett a hallgatóknak lehetőségük van hosszabb időt is – hónapokat, vagy akár az utolsó egyetemi évüket – olyan munkával tölteni, ami kapcsolódik a tanulmányaihoz. A kötelező szakmai gyakorlathoz képest ebben a formában még mélyebb ismeretek szerezhetők egy multinacionális szerve-

zet egy-egy osztályának működéséről, a diákok pedig konkrét, felelősségteljes feladatokat kapnak, mellyel a cég részévé válnak.

Új dimenzió a felsőfokú duális képzés

A ContiTech Fluid Automotive Hungária Kft. 2015-ben csatlakozott a Szegedi Tudományegyetem Mérnöki Kara által indított duális gépészmérnökképzéshez, melynek célja többek között olyan szakemberek, mérnökök oktatása, akiknek tudása és felkészültsége maximálisan megfelel az ipari gumitermék-gyártás legújabb technológiai elvárásainak.

A duális képzés az első félévtől indul, az ebben részt vevő hallgatók sokrétű szakmai tapasztalatra tesznek szert, a képzési idő közel felében a ContiTech makói telephelyén történik a gyakorlati oktatás, kiváló műszaki kollégák segítségével. Vancsik Éva szerint a duális képzés nagy előnye, hogy a hallgatók nemzetközi környezetben sajátíthatják el a legújabb technológiákat, korán megtanulhatják az elméleti ismeretek gyakorlati hasznosítását, és ezekkel a tapasztalatokkal jelentősen javíthatják a későbbi munkaerő-piaci pozíciójukat.

A ContiTech Fluid Automotive Hungária Kft. a Continental AG magyarországi leányvállalata, mely két telephelyével – Makó és Vác –, valamint több mint 3000 fős létszámával a vállalatcsoport legmeghatározóbb és legnagyobb tagja. A cég központja a Csongrád megyei Makón található, létszáma 2015-ben meghaladta a 2000 főt, amellyel a város legjelentősebb munkáltatója. A vállalat legnagyobb partnerei a Volkswagen, a Daimler és a BMW csoport, emellett a GM és a Ford, valamint a kamion üzletág számos képviselője.

<epam> Várjuk a jövő informatikusait

Az EPAM a Szegedi Tudományegyetemmel évek óta szoros együttműködésben dolgozik azon, hogy a jövő informatikus tehetségei az egyetem elvégzése után még felkészültebben, versenyképes tudás birtokában léphessenek ki a munkaerőpiacra. Az erősen hazai kötődésű világcég, az EPAM egyik kiemelt fejlesztőközpontja Magyarországon található. A vállalat Szegeden, Budapesten és Debrecenben jelenleg 1200 IT szakember segítségével fejleszt szoftvereket nemzetközi ügyfelei számára. A dél-alföldi egyetemi városban már több mint 300 kolléga dolgozik. A munkahelyteremtés mellett az EPAM munkatársai kiemelt hangsúlyt fektetnek a jövő szoftverfejlesztőinek kinevelésére, számos regionális kezdeményezésben vállalnak szerepet, valamint saját programokat is kínálnak az informatika iránt érdeklődő fiataloknak.

Az egyik közös kezdeményezés az egyetem Természettudományi és Informatikai Karával indított Diák Mentoring Program, amelyben az EPAM munkatársai – köztük számos szegedi öregdiák –, segítenek eligazodni az ifjú informatikusoknak az új technológiák világában. A projekten belül a tavalyi indulás óta 15 sikeres tréning valósult meg, amelyek a hallgatók visszajelzései alapján jelentősen hozzájárultak szakmai fejlődésükhöz. A program során a diákok első kézből kaphatnak hasznos tippeket és karriertanácsokat az EPAM-os trénerektől, akik munkájukból adódóan széleskörű tapasztalattal rendelkeznek az IT szakma és a munkaerőpiac világában. A mentoring program mellett a cég tapasztalt szakértői gyakran tartanak egyetemi előadásokat is a legmodernebb technológiákról (Big Data, IoT, Java), így a résztvevők első kézből kaphatnak információt az újdonságokról.

A közelmúltban több, közös szervezésű kurzus is megvalósult a Szegedi Tudományegyetemen, főként szoftvertesztelés és webfejlesztés témakörében. A legtehetségesebb résztvevők közül többen ma már az EPAM-nál dolgoznak, jelenleg közel 20 hajdani kurzushallgatóval büszkélkedhetnek. Mindezekon felül az EPAM a frissen végzett kollégák képzése céljából létrehozta a Java Junior Programot. A program a friss szakemberek Java programfejlesztéshez kapcsolódó alapvető kompetenciáit hivatott erősíteni. A junior programban résztvevők kezdettől fogva főállású alkalmazottként dolgoznak, a program során tapasztalt fejlesztők mentorálása mellett különböző gyakorlatorientált tréningeken vesznek részt, lefedve a szoftverfejlesztés legfontosabb területeit, végül éles, nemzetközi ügyfélprojektek során alkalmazhatják az elsajátított tudást.

Az EPAM hosszú távú célja az, hogy javítsa az ország és a régió versenyképességét az IT piacon. Ezért kiemelten fontos a vállalat számára, hogy programjai révén minél színvonalasabb fejlődési lehetőséget teremtsen a jövő informatikusainak.

Goodwill Pharma: Szent-Györgyi szellemiségében

A szegedi székhelyű Goodwill Pharma Kft. 100 százalékban magyar tulajdonú, hazai munkaerőt foglalkoztató, dinamikus fejlődő gyógyszeripari vállalkozás, számos területen kiemelt partnere a Szegedi Tudományegyetemnek. A cég alapító-tulajdonosa, Dr. Jójárt Ferenc szerint a közös cél, hogy még több új, innovatív, piaci igényekhez igazodó termékfejlesztési projekt szülessen az együttműködésből.

– *Honnan indult a Goodwill Pharma története? Hogyan került a maga területén a legsikeresebb szegedi vállalatok közé?*

– Cégünk kezdetben gyógyszeripari állásközvetítéssel és gyógyszerek forgalmazásával foglalkozott, később nagykereskedelemmel és gyártással bővítettük szolgáltatásainkat. Az elmúlt 18 év alatt a magyar gyógyszeripar egyik meghatározó szereplőjévé váltunk azáltal, hogy a legmagasabb nemzetközi követelményeknek is megfelelő, megfizethető árú készítményeket kínálunk az egészségügy és a betegek számára. Az utóbbi években a gyógyszerforgalmazás mellett nagy hangsúlyt fektettünk a megelőzésre: a vényköteles termékek mellett étrend-kiegészítők forgalmazását és gyártását indítottuk el. Innovatív technológiát, minőségi alapanyagokat alkalmazunk a legszigorúbb minőségbiztosítási felügyelettel – ez a titok.

– *A cég szellemiségét áthatja Szent-Györgyi Albert tudományos hagyatéka, honnan ered ez a szoros kapcsolat?*

– Először is nagyon fontos számunkra, hogy a magyar tudományos értékeket tiszteljük, gondozzuk. Mivel Szent-Györgyi Albert a Szegeden végzett munkája során izolálta a C-vitamint, amiért Nobel-díjat kapott, szegedieként kötelességünknek érezzük, hogy ez a felfedezés ne vesszen feledésbe. Indítványoztuk, hogy Szent-Györgyi születésnapja, szeptember 16. a C-vitamin világnapja legyen. Engem személyes barátság is fűz a professzor úr örököseihez. Ennek eredményeként született meg a Szent-Györgyi Albert nevével fémjelzett C-vitamin termékcsalád, amely 2014. évi forgalmának 1 százalékát – a Szent-Györgyi Albert Rotary Clubon keresztül – a szegedi egyetem kimagaslóan tehetséges hallgatóinak támogatására fordítottuk.

– *Milyen együttműködés zajlik jelenleg a Szegedi Tudományegyetem és a Goodwill Pharma között?*

– Cégünk régóta jó kapcsolatot ápol a Szegedi Tudományegyetemmel, idén ezt még szorosabbra fűztük. Aláírtunk egy együttműködési megállapodást Dr. Szabó Gábor rektor úrral, elsősorban a gyógyszerkutatás, a gyógyszergyártás és a termékfejlesztés területére összpontosítva. Közös célunk, hogy a jövőben több új, innovatív, a piaci igényekhez igazodó termékfejlesztési projekttel tudjuk együtt erősíteni a hazai és a nemzetközi piacon betöltött szerepünket, eredményeinket.

– *A közös tudományos tevékenységre alapozva milyen lehetőségei vannak az egyetem hallgatóinak és diplomásainak a cégnél?*

– Gyakorlati helyeket és fejlődési lehetőséget biztosítunk a hallgatóknak. Segítjük diplomamunkájuk elkészülését. A telephelyünkön létrehozott új termelési létesítményben lehetőség van termékfejlesztésre, új receptúrák kidolgozására, azonnali összeállítására. Pályázunk a bővítésre, ez további munkahelyeket teremtene. Saját üzemünkben megvalósítható a közös kutatások nagyüzemi tesztelése. Az Egyetem színvonalas oktatása helyben biztosítja számunkra a kiváló humán erőforrást. Munkatársaink nagyrészt a Szegedi Tudományegyetemen végeztek, és a jövőbeli kollégáink tekintetében is számítunk az Egyetemre.

Made by you!

SZAKMAI GYAKORLAT ÉS KARRIERLEHETŐSÉG AZ UNILEVERNÉL

A Szegedi Tudományegyetem és az Unilever Magyarország Kft. közötti szakmai együttműködés hosszú időre nyúlik vissza. Az Unilever magyarországi működése óta alkalmaz rőszei gyáregységében élelmiszermérnököket, akik a korábbi Élelmiszeripari Főiskolán, illetve annak jogutódján az SZTE-n végeztek.

EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS SZAKMAI GYAKORLATOSOK FOGADÁSÁRA

Az Unilever rőszei élelmiszeripari gyárában főleg élelmiszeripari termékek előállításával foglalkoznak. A cég több éve együttműködik az egyetemmel és folyamatosan fogad szakmai gyakorlatosokat, lehetőséget kínálva a mérnök hallgatóknak, hogy tapasztalatot szerezzenek termékgyártási, minőségbiztosítási, gépészeti és akár vezetési területeken. A szakmai gyakorlat során lehetőség nyílik projektmunkában való részvételre is. A gyárban főleg élelmiszeripari szakirányú diplomával rendelkező és angolul jól beszélő mérnököket alkalmaznak, többek között élelmiszermérnököket, élelmiszeripari üzemmérnököket, élelmiszertechnológus mérnököket, élelmiszeripari vállalkozó menedzser mérnököket valamint az élelmiszeripari gépész üzemmérnök szakirányú végzettséggel rendelkező munkatársakat.

„Az SZTE-vel különböző szakmai továbbképzések kapcsán is együttműködünk. A félkész termékek minősítésével foglalkozó operátoraink részére számos alkalommal tartottak érzékszervi bírálói tanfolyamot az egyetem oktatói. Valamint személyemet is több HR témájú előadás megtartására kértek már fel az egyetemről önéletrajz, kiválasztás, beilleszkedés témakörében” – Daka Zsuzsanna, az Unilever Gyári HR & szolgáltatási vezetője.

VÁLASZD AZ UNILEVERT KARRIERCÉLJAI MEGVALÓSÍTÁSÁRA!

A karrierépítés már a szakmai gyakorlat során megkezdődhet, hiszen több olyan munkatárs is dolgozik a vállalatnál, akiknek képességeit, tehetségét gyakorlatuk elvégzése során ismerték meg a szakmai vezetők és a diploma megszerzése után állást kínáltak nekik. Az Unilever rendszeres kiállítója az SZTE Állásbörzéknek, standjuknál információt kaphatnak a hallgatók az Unilever összes nyitott állásajánlatáról, amelyek a rőszei gyáregységen kívül a budapesti központi irodában, a veszprémi jégkrém- és a nyírbátori háztartás-vegyipari gyárban is kínálnak elhelyezkedési lehetőséget. Álláslehetőségeinket az SZTE Alumni szervezetének is továbbítani szoktuk. Várjuk a jelentkezésedet!

Lazán, de tudatosan

SZABADOS ÁGI
MŰSORVEZETŐ,
AZ SZTE VOLT
HALLGATÓJA

Egyetemistaként is tévézett már Szabados Ágnes. Az RTL Klub hétfévi híradóiból ismerős fiatal műsorvezető ezer szállal kötődik Szegedhez, az egyetemhez. A kereskedelmi csatorna hírolvasója, szerkesztője a Szegedi Tudományegyetemről indulva lett sikeres „celeb”: nevére 33 ezernél is több hivatkozást találni az internetes keresőben.

– Imádtam Szegeden tanulni – jelentette ki Szabados Ágnes, amikor az egyetemi éveiről kérdeztük. – Alapszakon kommunikációt tanultam a bölcsészkaron, mesterszaknak viszont politikatudományt választottam a jogi karon. Ennek hála, alaposan megismerhettem az egyetemi miliőt és összehasonlíthattam a Szegedi Tudományegyetem két karának a hangulatát is.

– Mi kell a sikerhez? Hogyan jutottam el odáig, hogy az RTL Klub hétfévi Híradójának műsorvezetője legyek? Az egész úgy indult, hogy szakot kellett választani az SZTE BTK kommunikáció és média tudomány szakán – kezdte sikertörténetét Szabados Ági. – A televíziózás mellett döntöttem. Egy igen aktív gyakorlati év után felajánlották, hogy menjek el a szegedi városi televízióhoz nyári munkára. Élttem a lehetőséggel, és belecsöppentem a tévészés világába. Reggeltől estig dolgoztam, és igyekeztem a szakma minden fortélyát ellesni. Örültem, hogy ősztől a VTV-stúdióban maradhattam, de már mit rendező asszisztens – mondta. Hozzátette: azért is érdemes a vidéki médiumoknál dolgozni, mert rengeteg és sokféle feladatot kap a kezdő is, így aztán sokat lehet tanulni.

– A rendező asszisztensi szerepkör mellé idővel riporteri és hírolvasói feladatok is társultak a VTV Szeged stúdiójában. Mégis váltottam: dolgoztam egy ideig az akkor induló SzegedCafénál, majd jött az ajánlat a SportKlubtól – választa a fordulatokat. – Érdekel, de nem tudtam sokat a sportról. Igencsak zavart volna azonban, ha próbálkozás nélkül hagyom ezt a lehetőséget elmenni. Egy olyan vi-

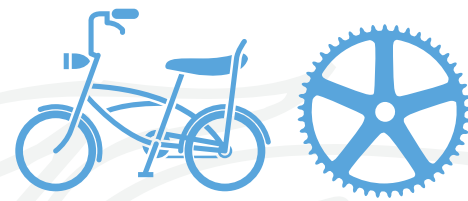
deóval jelentkeztem, amibe a „szegedi életérzést” is belecsempésztem. A SportKlubnál két évig dolgoztam mint hírolvasó, és szerkesztő-riporter, sőt, saját műsorral is jelentkeztem. Akkor kínálkozott az új lehetőség: az RTL Klubnál: hírolvasót kerestek D. Tóth András mellé. Végül engem kiválasztottak. Azóta is élvezem a munkát, sőt, a műsorvezetés mellett riporterként is megmutathatom, mit tudok – mesélte lelkesen és lelkesítően sikertörténetét Ági, a szegedi egyetemről startoló tehetség.

– A szegedi kommunikációs képzés gyakorlatias: korán meg lehet tapasztalni, milyen a valóságban, élő műsorban hírt olvasni, hogyan kell riportot készíteni – tette mérlegre a hallgatói éveket Szabados Ági. Ezt alapozzák meg az olyan alaptantárgyak, amely ellen a kezdők „lázadoznak”, pedig olyan alapműveltséget adnak, amelyre egy riporternak később nagy szüksége van.

Például akkor, amikor műsorvezetőként kérdez, vagy amikor őt kérdezik, mert az országos kereskedelmi csatorna munkatársaként „celeb” lett. Olyan közismert személy immár Ági, akit a táncos múltjáról és hobbijáról, de a szerelméről is faggatnak, hogy aztán azt írják róla: „imád rózsaszín ködbe burkolózni”...

– Egyetemistaként a szórakozáson túl önmagunk megismerésére is időt kell fordítani, és tenni kell a sikerért. Például akár ingyen, önkéntes gyakornokként dolgozni, pusztán a tapasztalatszerzésért. A sikerért tenni kell, figyelni a lehetőségekre, mert a lehetetlen nem létezik – ez Szabados Ági bevált receptje az egyetemista évekhöz.

33

Bringázó egyetem

A Szegedi Tudományegyetem nem csak támogatja, de szorgalmazza is a kerékpározást. Hétezer hallgatónk harmada jár kerékpárral – köztük a külföldi diákok. Az egyetem oktatói és dolgozói közül is számosan járnak két keréken, több tanszék rendszeresen bekapcsolódik a Bringázz munkába! programba. Az egyetemen a kerékpározás nem szezonális: nemcsak tavasztól ősziig, hanem már a téli hónapokban is egyre többen választják a közelekedés környezetbarát formáját.

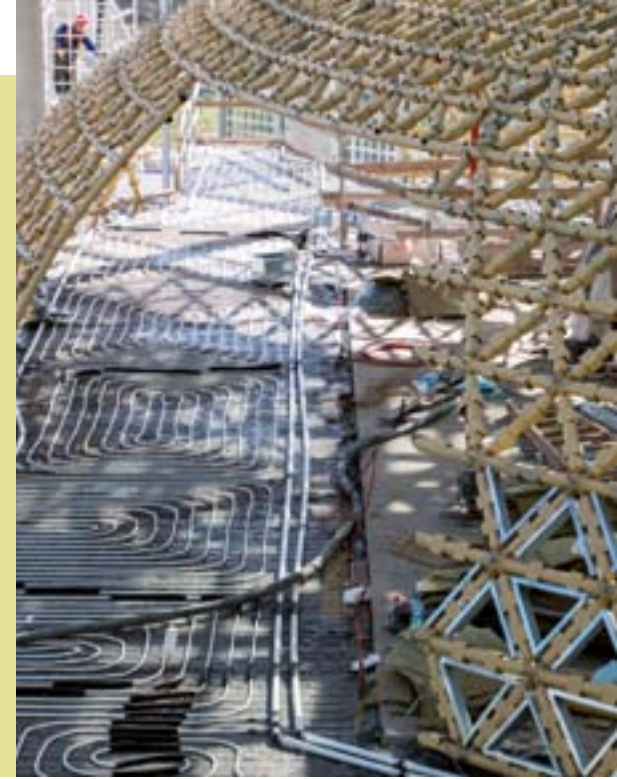

A kiadványfotózást a **JATE Klub** és a **Nyugi** támogatta. Köszönjük Szeged népszerű egyetemista szórakozóhelyeinek!

Színes hírek

Az ELI agya

Az ELI-ALPS Kutatóközpont irodai és kutatói funkciókat is tartalmazó „C” fogadó épületében helyezkedik majd el az AGY tudásközpont. A kétszintes, agyat szimbolizáló épületrészben kerül kialakításra a 200 férőhelyes konferenciaterem, egy 230 m²-es könyvtár illetve egy könyvtár galéria, amelyhez szervesen csatlakozik egy különleges kilátó rész, ahonnan az épület üvegtábláin keresztül tárul majd elénk Szeged panorámája. A könyvtárába a természetes megvilágítást egy különleges felülvilágító adja. Az AGY tudásközpont összesen nettó 700 m² szintterületet foglal el a kutatóközponton belül.

Vers délben

Októberben minden hétköznap délben egy vers hangzott el az SZTE rektori hivatalának épülete előtt, a Szent-Györgyi szobornál – a Vers délben volt a XX. Őszi Kulturális Fesztivál újdonsága. A versorozatot József Attila Imádság megfáradtaknak című versével dr. Karsai Krisztina professzor, az SZTE oktatási rektorehlyettese indította el. Azért erre a versre esett a választása, mert a költő erősen kötődik Szegedhez, és a rektorhelyettes is még a róla elnevezett egyetemre járt. Másrészt a vers üzenete is fontos, nevezetesen: a legfontosabb az életben, hogy önmagunkban bízunk. Az Őszi Kulturális Fesztivál – amely egyébként öt héten át több mint hatvan helyszínen 300 programot kínál – Vers délben sorozatában egyetemi és szegedi polgárok mondtak, olvastak fel, énekeltek el verseket.

35

Nem tweetelnek a magyar politikusok

A Facebookon jeleskedő magyar politikusok a Twitteren sereghajtók – derül ki a Szegedi Tudományegyetem Politológiai Tanszékének oktatója, Merkovity Norbert és hallgatói csoportjának tanulmányából. Arra voltak kíváncsiak, hogy a vizsgálatba bevont 10 ország politikusai mit és hogyan beszélnek a közösségi média-felületeken. Kiderült: a magyar képviselők kétharmada ír rendszeresen hozzászólásokat a Facebookon – a kutatás időszakában a magyarok kommenteltek a legtöbbször. Emellett a csevegést prererálták. Ebben a kategóriában a tíz ország közül a legjobbnak számítanak a magyar honatyák. Az ellenzéki politikusok valamivel aktívabbak, mint a kormánypártiak. A rövid és velős üzenetek közzétételére rendkívül alkalmas Twitter azonban kevesen használják – még a montenegróiak is megelőzik őket. A kutatók szerint ez azt jelenti, hogy a magyar honatyák a Facebookot tekintik annak a csatornának, ahol a követőikkel és választóikkal kapcsolatot tudnak tartani.

Skills központ

EGYEDÜLÁLLÓ A MAGYAR OKTATÁSBAN

Vészhelyzet-szituációkat is modellezve gyakorolhatnak az orvostanhallgatók az SZTE ÁOK Orvosi Készségfejlesztő Központjában. Az országban egyedülálló berendezésekkel is felszerelt, mintegy 400 négyzetméternyi területű Skills laborban három szimulációs és két oktatótermet alakítottak ki. Az egyetemi hallgatók számára a Skills labor tökéletes terep a gyakorlásra, a tanulást nagyban segíti, hogy a teljestest-szimulátorokon nagyon sok paramétert tudnak megnézni a diákok.

 NYEMCSÓK Éva Eső
 BOBKÓ Anna

36

Egészségügy

Heliport

A 24 és fél méter magas torony tetején alakították ki az SZTE klinikai központjának 20 méter átmérőjű, tányér alakú helikopter-leszálló pályáját. A mentőhelikopterek közvetlen klinikai leszállási lehetőségével jelentősen gyorsul a súlyos sérültek baleseti és sürgősségi ellátása a dél-alföldi régióban. A leszállóhely azonban nemcsak a sürgősségi osztályt szolgálja ki, hanem az egész klinikai központot: légi úton speciális ellátásra – egyebek mellett idegsebészeti és szívkatéteres beavatkozásokra – is érkeznek betegek. Mivel az egyetem transzplantációs központ is, lehetővé vált a más országokból érkező helikopterek fogadása is.

C-vitamin

Nem tagadjuk: a C-vitaminnal kezdődött minden. Azóta a Szegedi Tudományegyetem elismert tudósai nagy utat tettek meg, és számos felfedezést, újítást tudhatnak maguk mögött. Szent-Györgyi Albert 1937-ben kapta meg a Nobel-díjat „a biológiai égésfolyamatok, különösképpen a C-vitamin és a fumársav katalízis szerepének terén tett felfedezéseiért” indoklással. A C-vitamint izoláló tudós felismerte azt is, hogy a szegedi fűszerpaprika sokkal több hexuronsav nevű anyagot tartalmaz – ami azonos a C-vitaminnal –, mint a citrusfélék, így a korábbi grammnyi mennyiség helyett egy egész kilónyi tudott előállítani. Ezzel a tudományos örökséggel, az új iránti töretlen kíváncsisággal, a kutatás iránti elhivatottsággal igyekezik jól gazdálkodni a Szegedi Tudományegyetem akkor, amikor kiemelten fontos szerepet szán az innovációnak és igyekezik minden támogatást megadni kutatóinak.

Ételfantáziák versekre

Ha az egyetem étel lenne, Tajti Gabi lenne benne a fűszer. Aki csak ismeri, tudja: az SZTE Kulturális Irodájának vezetője - jelenség. A szó legpozitívabb értelmében. Szerinte Adyhoz vörös hús dukál, Kosztolányihoz egy könnyű tészta. Ha aznap kortárs volt terítéken, akkor izgulnak csak igazán a barátai...

– Mesél kicsit a gyermekkoráról?

– Szegeden születtem, Sándorfalva mellett nőttem fel. Apukám erdész volt, az erdészházban laktunk, ami valaha Pallavicini Sándor őrgróf majorságához tartozott. Óriási ajtók, ablakok, cserép-kályhák. A gyerekkorom mesevilágban zajlott, hol királykisasszonynak, hol állatszeliárdítóknak, hol meg Vicuskának képzeltem magam - a falubeli gyerekekkel ezerszer eljátszottuk az Egri csillagokat. Tizenhét évesen költöztem Szegedre. Nem volt egyszerű megtalálni a helyem, megérteni, hogy a városi emberek metakommunikációjára jobban kell figyelni, ha tudni szeretném, hogy valójában mit is akarnak közölni. Az erdészházban és az erdőben nem volt mellébeszélés, minden élmény, játék és megszólalás igazi, letisztult és teljes volt.

– Mit csinál, amikor nem kultúrával foglalkozik?

– Akkor is a kultúrával foglalkozom. Szerencsésnek mondhatom magam, a munkám egyben a hobbim is. Szabadidőmben színházba, kiállításokra, hangversenyekre, fesztiválokra járok. Szakmai ártalom, hogy amikor elolvasom egy kortárs író regényét vagy megnézek egy előadást, kiállítás, rögtön arra gondolok: de jó lenne a szerzőt elhívni, bemutatni Szegeden. Mostanában korábbi hiányosságomat is pótolom: esténként főzök. Szeretek utazni, kirándulni, kerékpározni. Ha van egy kis szabad időm, rögtön keresek egy erdőt magamnak. Csak sétálgatok a fák között és szemlélődöm. Ez kapcsol ki igazán.

– És sikerül teljesen?

– Na igen... Szeretném néha elengedni magam, hogy ne én legyek a társaságban a programszervező, de aztán mégsem hagyom. Pedig olyan jó lenne, ha valaki megmondaná, hogy most ezt vagy azt csináljuk, ha kicsit szerveznék az életemet. De mindig nekem kell az organizátornak lennem!

– Említette, hogy szívesen főz. Melyik ország konyhaművészete áll legközelebb Önhez?

– Talán a könnyű olasz konyha, ami nemcsak a tésztát, pastát, parmezánt, paradicsomot jelenti. De semmiből nincs kedvenc., mindenevő vagyok. Nagyon örülök, ha vendégül láthatom a barátaimat. Ők viszont nem mindig örülnek, mert nem vagyok nagy főzőzseni, de udvariasan és megértően elfogyasztják, amit készítek. Legutóbb például romantikus mazsolás csirkét. Hozzáteszem: nem tudok recept szerint főzni, magam kreálok a fogásokat. Fantáziadolgokat készítek, amiknek fantázianeveket adok. Elkezdem - de nem feltétlenül tudom, hogy mi „sül ki” belőle. Függ attól, hogy milyen hangulatom van, milyen zenét hallgatok, vagy mit olvasok. Van úgy, hogy olvasok egy verset és elküldöm a barátaimnak azzal az üzenettel: Tessék, ma este ehhez fogok főzni. Szerintetek milyen íze lehet? Ha Ady, nyilván valami vörös hús, ha Kosztolányi, akkor könnyű tészta és desszert, ha kortárs, na, akkor izgulnak csak igazán...

– Melyik a legjobb „ízű” vers?

– Versekből sincs kedvenc, de bármikor örömmel

olvasom Kosztolányi, Dsida Jenő, Szabó Lőrinc, Hervey Gizella, Radnóti, Weöres, Pilinszky verseit. Amikor például nehéz döntést kell hoznom, megállok a könyvespolc előtt, leemelek egy kötetet és beleolvasok ott, ahol kinyílik. Üzenetként értelmezem a versszakokat. Ha rájuk hallgatok, mindig jól döntök.

– Így már érthető, miért lett az idei Őszi Kulturális Fesztivál egyik érdekessége a Vers délben. Mely kulturális programok állnak legközelebb a szívéhez?

– Minden művészeti ágból próbálok valami aktuálisat kínálni, de leginkább a színház. Az idei fesztiválon például Bálint András Heltai Jenő naplójából szerkesztett estjét hamarabb láthatta a szegedi közönség, mint a Radnóti Színházban a bemutatót.

– A 12 dühös ember produkciós vezetője. Mit adott Önnek a darab, a közös munka?

– Kiválóan modellezi ez a projekt a munkámat: egy remek ötlet alapján a semmiből építettük fel ezt az előadást, közben közösséget kovácsoltunk és az egyetem jó hírét is öregbítettük. A 12 dühös ember érdekessége, hogy civilek játsszák az esküdteket: ügyészek, bírák, joghallgatók, egyetemi oktatók. Tavaly kirobbanó, országos sikert aratott és idén is hatalmas érdeklődés övezte. Szinte mozgalommá nőtte ki magát ez a különleges kezdeményezés.

– Gondolt rá, hogy játsszon is benne?

– Nem, habár nem áll tőlem messze a szereplés. Régebben zenéltem, zongorázni, gitározni, énekelni tanultam. Tizenévesen volt egy zenekarom, saját pódiumműsorom, és itt-ott megjelentek verseim, írásaim. Minden művészeti ágba belekóstoltam kicsit, de éreztem, nincs meg bennem a talentum. Viszont szerettem volna a művészetek körül létezni, ezért úgy gondoltam, ha nem művelem, akkor szervezem és megteremtem a közeget, a lehetőséget másoknak. Örülök, hogy így döntöttem, művészek lehet, hogy középszerű lettem volna, a kultúraszervezésben viszont megtaláltam a helyem.

– Vannak olyan befutott előadók, akiknek az Őszi Kulturális Fesztivál biztosított először bemutatkozási lehetőséget?

– Biztos nem a legelső fellépésük volt, de a fesztiválok és az egyetemi zenei versenyek sokaknak nyújtottak lehetőséget, akár már egyetemistaként a bemutatkozásra. Például Medgyesi Zoltán, Cser Krisztián, Szélpál Szilveszter operaénekesek, Fülel Balázs zongoraművész, Tandi Flóra joghallgató, akinek azóta több saját lemeze jelent meg. A Fool Moon vokálegyüttes, Szirtes Edina Mókus és még sorolhatnám.

BOBKÓ Anna

Virtuóz az egyetemen

 GAJZER Erzsébet
 HERNER Donát

Girán Péter, a Szegedi Tudományegyetem gitár szakos hallgatója, aki kitűnően szerepelt a Virtuózok című tehetségkutató versenyen, nagybátyját hallotta először gitározni. Már ekkor megtetszett neki a hangszer. Amikor hét éves korában a szülei beíratták a zeneiskolába, már tudta, hogy a gitár választja. Tanulni a legjobb helyre került: az elmúlt években a szegedi gitártanszak az országban a legnépszerűbb és legsikeresebb. Pavlovits Dávid, aki Pétert kicsi kora óta ismeri, és most a Zeneművészeti Karon oktatja, így jellemezte tanítványát: „Fantasztikus élmény a kezdetektől fogva nyomom követni, hogyan fejlődött, és milyen komoly eredményeket ért el, amióta Szegedre jár. Szeretek vele dolgozni, számomra is inspiráló, nagyon tehetséges. Jók az adottságai a gitárra, abszolút hallású és kifinomult érzéke van a részletekhez, van benne erő és szenvedély, temperamentumos alkat. A cél, hogy mire a mester diplomáig eljut, addigra már nagyjából feleslegessé váljak.”

40

